

Javnomnenjska raziskava o okoljskih nevladnih organizacijah

Povzetek poročila, september 2016

1. PODATKI O RAZISKAVI

CILJI RAZISKAVE

- Izmeriti poznavanje in percepcijo (okoljskih) nevladnih organizacij
 - Preveriti okoljevarstveno zavest prebivalcev Slovenije, zaupanje v okoljske nevladne organizacije in njihovo delo
 - Preveriti razumevanje položaja ter načina dela in financiranja okoljskih nevladnih organizacij
 - Preveriti, katere so 'slabosti' okoljskih nevladnih organizacij v očeh javnosti
- Evidentirati načine podpore okoljskim nevladnim organizacijam in nevladnim organizacijam na splošno
- Analiza odnosa posameznikov do okolja, okoljskih tematik in okoljskih nevladnih organizacij
- **Povečati razumevanje vloge okoljskih nevladnih organizacij s strani širše javnosti**

METODOLOGIJA

Računalniško podprto spletno anketiranje (CAWI) med člani Medianinega spletnega panela

VZOREC

- Prebivalci Republike Slovenije, stari od 15 do 75 let
- N=503
- Vzorec je reprezentativen za Republiko Slovenijo glede na spol, starost in regijo

ZBIRANJE PODATKOV

Zbiranje podatkov je potekalo v avgustu 2016

2. KLJUČNE UGOTOVITVE

2.1. Poznavanje nevladnih organizacij

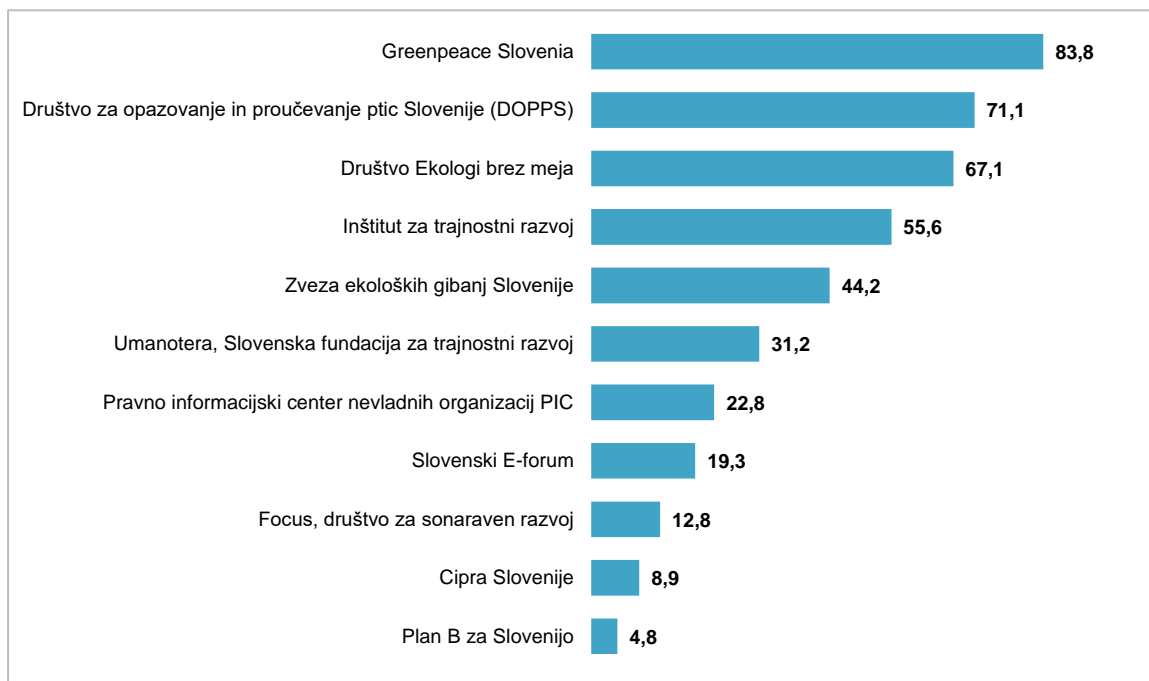
Z namenom pravilnega umeščanja nevladnih organizacij v družbo je raziskava preverila poznavanje pojma nevladnih organizacij, spontan priklic konkretnih nevladnih organizacij s kateregakoli področja ter umestila v poznavanje okoljske nevladne organizacije.

Večina respondentov (75 %) dojema nevladne organizacije kot društva in zavode, ki delujejo na nacionalni ravni. Med spontanim priklicem katerekoli nevladne organizacije se na prvih treh mestih pojavijo prostovoljna gasilska društva, Rdeči križ in športna društva. Na seznamu se od okoljskih NVO pojavijo Greenpeace, Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije in društva, povezana z okoljem in ekologijo.

2.2. Poznavanje okoljskih nevladnih organizacij in njihovih projektov

Pri preverjanju poznavanja konkretnih okoljskih nevladnih organizacij je kot najbolj prepoznan Greenpeace (83,8 %), sledita DOPPS (71,1 %) in Društvo Ekologi brez meja (67,1 %).

Po vnaprej določenih dogovorih so bile navedene največje oz. najmočnejše organizacije s področja okolja in narave.

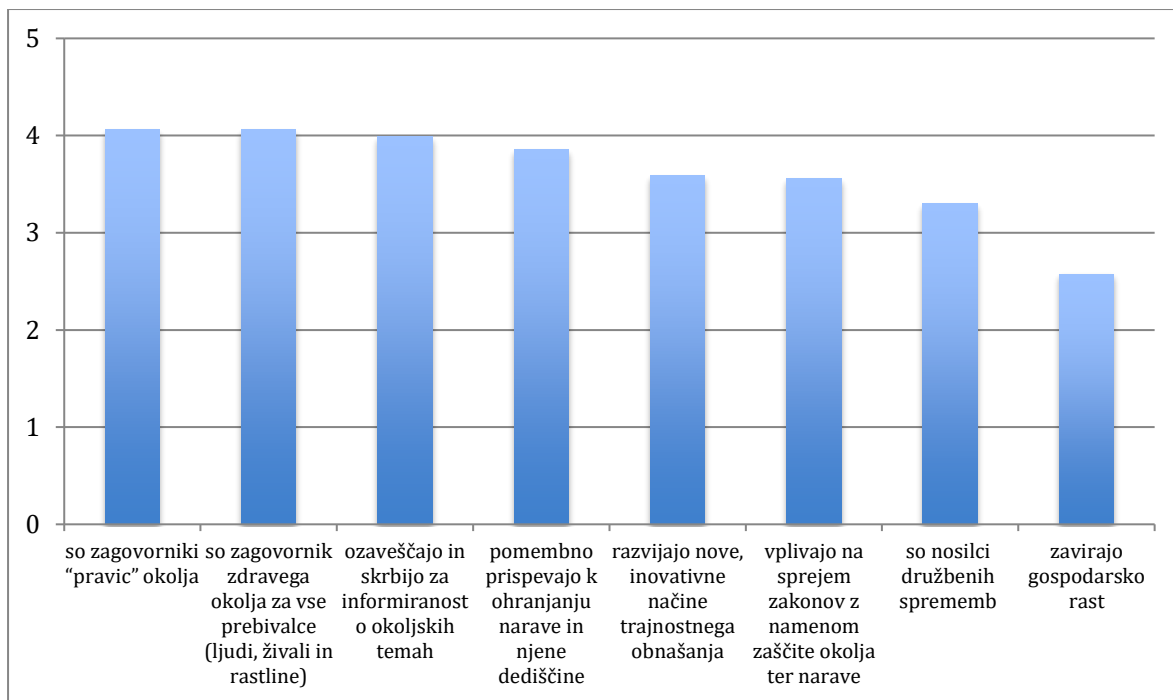
Graf 1: Poznavanje nevladnih organizacij s področja okolja, narave in trajnostnega razvoja v %

Pri poznavanju projektov oziroma programov okoljskih nevladnih organizacij se je s 84 % izkazal projekt Očistimo Slovenijo, s 60 % Kampanja proti gensko spremenjenim organizmom in s 40 % Prva (in edina) pravična trgovina v Sloveniji. Sledijo program Šolski ekovrtovi, Računalniki za socialno ogrožene, kampanja proti TEŠ6 Še je čas, ohranitev Volovje rebri, Volk sit, koza cela - za Slovenijo brez zavržene hrane, Agenda 21 za Slovenijo, Slovenija znižuje CO2, SOS za Jadran itd.

2.3. Vloga nevladnih organizacij na področju okolja

Po mnenju respondentov je vloga nevladnih organizacij na področju okolja v največji meri zagovarjanje „pravic“ okolja, zagovarjanje zdravega okolja za ljudi, živali in rastline ter ozaveščanje in informiranje o okoljskih tematikah.

V manjši meri se respondenti strinjajo s tem, da nevladne organizacije vplivajo na sprejemanje zakonov, povezanih z okoljem in da so nosilci družbenih sprememb. Le 20 % respondentov meni, da nevladne organizacije na področju okolja zavirajo gospodarsko rast.

Graf 2: Povprečna ocena trditev o vlogi NVO s področja okolja na lestvici od 1 (trditev ne drži) do 5 (trditev popolnoma drži)

Večina respondentov (87 %) meni, da v Sloveniji potrebujemo okoljske nevladne organizacije tako na nacionalni (61 %) kot tudi na lokalni ravni (57 %). Večina tudi meni, da bolj kot lokalne oz. ljubiteljske potrebujemo profesionalne organizacije z zaposlenimi.

Kot slabost slovenskih NVO so anketiranci kot najbolj problematično izpostavili slabo povezanost znotraj države in mednarodno, majhnost, ki jim onemogoča pomembnejši vpliv, ter ozkoglednost.

Graf 3: Slabosti slovenskih NVO v %, ki jih navajajo anketiranci, ki poznajo vsaj eno okoljsko NVO

2.4. Financiranje okoljskih nevladnih organizacij

Po mnenju večine respondentov se okoljske nevladne organizacije financirajo iz donacij posameznikov (65,3 %), sledijo evropski razpisi in mednarodni fondi (50,8 %), sponzorstva podjetij (45,3 %) ter občinski in državni razpisi (38,7 %).

Ocena anketiranih je v velikem neskladju z dejanskim stanjem, saj v Sloveniji nobena okoljska organizacija ne obstaja zaradi donacij posameznikov niti ni to glavni vir financiranja.

Graf 4: Financiranje okoljskih nevladnih organizacij v %

2.5. Podpora okoljskim nevladnim organizacijam

Katerokoli okoljsko nevladno organizacijo je kadarkoli v preteklosti finančno podprlo le 11,6 %, v okviru podjetja oz. organizacije, kjer so zaposleni, pa 4,2 %. Podpora je bila namenjena projektu Očistimo Slovenijo, Karitasu (!), prostovoljnemu gasilskemu društvu. To vprašanje je pokazalo neskladje z razumevanjem, kaj okoljske ali naravovarstvene nevladne organizacije počnejo oz. dojemanje, da je delovanje ob morebitnih naravnih nesrečah tretirano kot okoljska tematika, kar deloma celo drži.

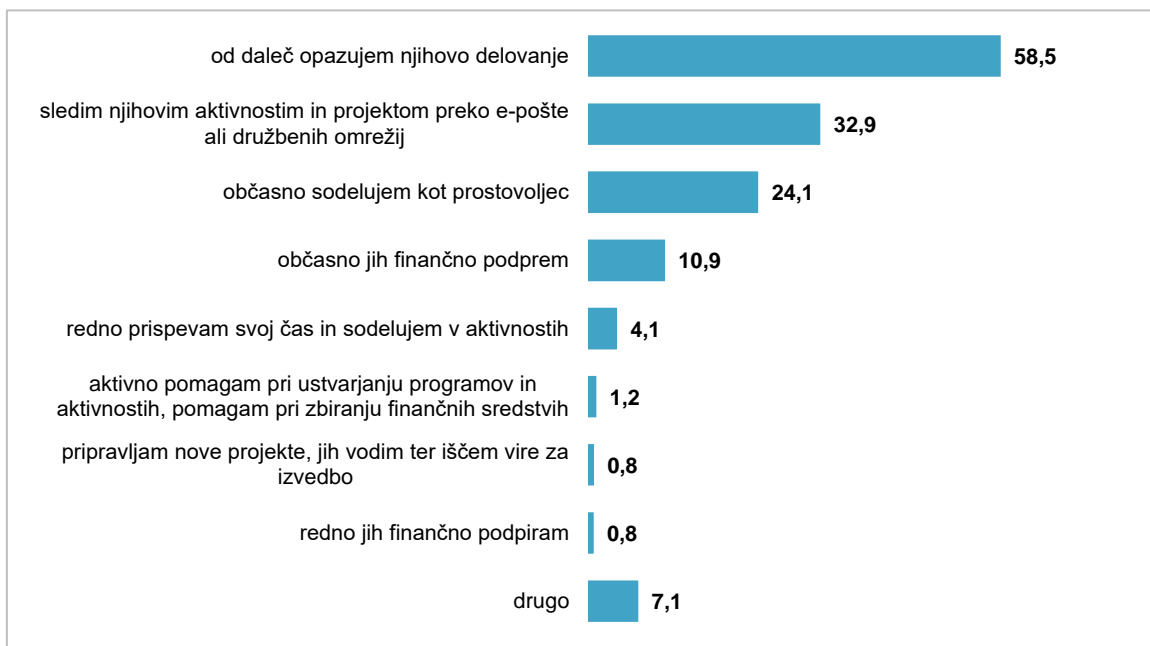
Pogostost finančne podpore je med tistimi, ki so kadarkoli podprli katerokoli okoljsko nevladno organizacijo ocenjena kot enkrat letna (31 %) na osebni ravni in nekajkrat letna na ravni podjetja oz. organizacije (16 %).

Najpogostejši enkratni znesek podpore je do 10 eur ter med 10 in 20 eur na letni ravni, če so prispevali večkrat.

Odgovori so pokazali dodatno diskrepanco med mnenjem, da se slovenske okoljske nevladne organizacije financirajo s pomočjo donacij posameznikov in dejansko finančno podporo anketiranih.

Med finančni podporniki je v primerjavi s celotno populacijo nadpovprečno veliko oseb starih med 35 in 44 let ter med 55 in 75 let, prebivalcev gorenjske regije in vzhodne Slovenije ter oseb z dohodkom nad 1.200 €.

Večina respondentov zgolj od daleč opazuje delovanje okoljske nevladne organizacije, ki jo najbolj pozna. Približno tretjina sledi aktivnostim in projektom preko e-pošte in družbenih omrežij. Približno četrтина respondentov je aktivnih v obliki občasnega prostovoljnega sodelovanja, približno desetina pa delovanje okoljske nevladne organizacije občasno tudi finančno podpre.

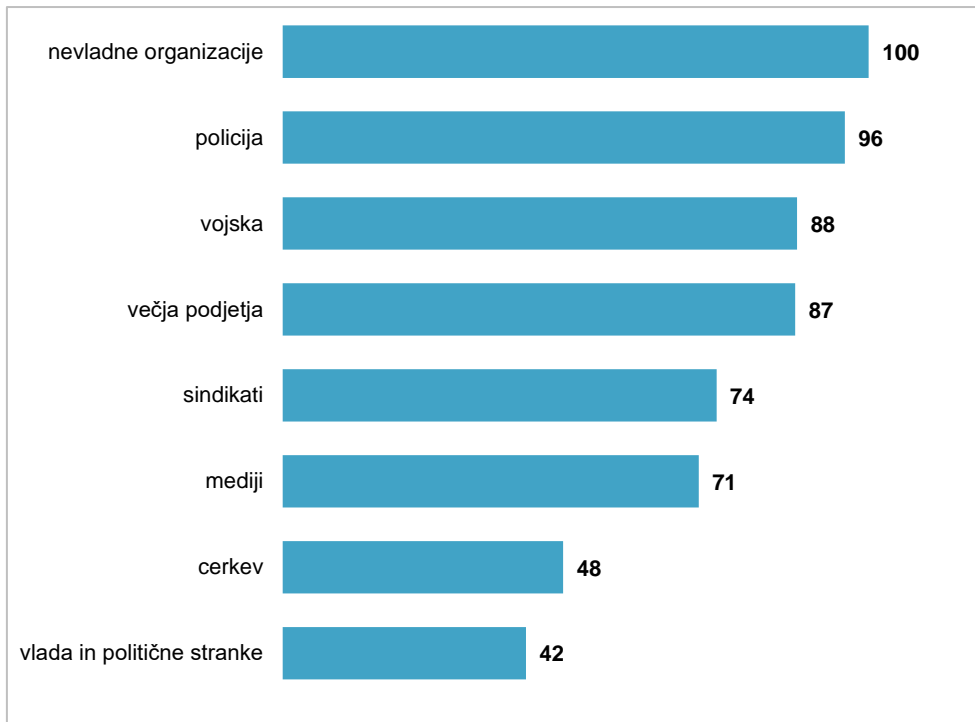
Graf 5: Splošna podpora okoljskim nevladnim organizacijam v %

2.6. Zaupanje organizacijam

Med izbranimi organizacijami respondenti v največji meri zaupajo nevladnim organizacijam, sledi policija, skoraj izenačeni pa so zatem vojska in večja podjetja.

Najmanj zaupanja s strani javnosti so deležni cerkev ter vlada in politične stranke.

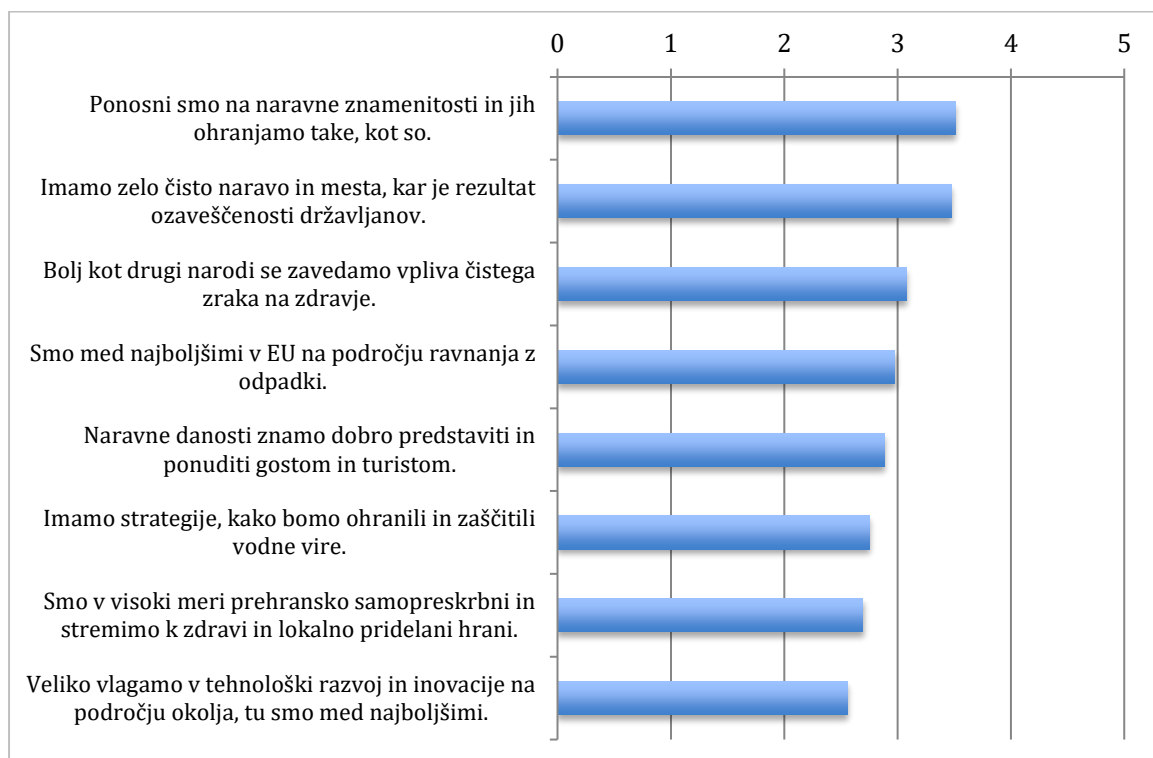
Moč zaupanja je ponazorjena z vrednostmi od 1 do 100. V izračunu je upoštevanih vseh 8 navedb organizacij, v uteženem razmerju od organizacije, ki ji ljudje najbolj zaupajo, do organizacije z najnižjo stopnjo zaupanja.

Graf 6: Moč zaupanja organizacijam v uteženem razmerju od 1 do 100

2.7. Odnos do okolja, narave in družbe

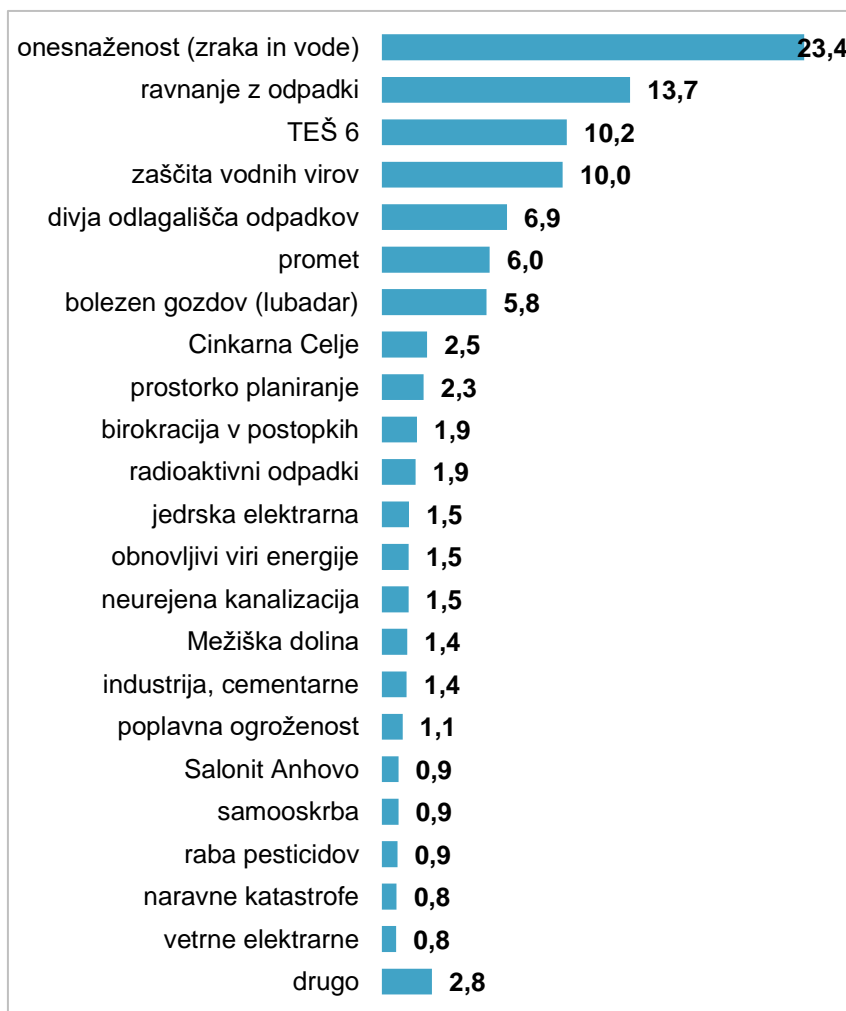
Po mnenju respondentov smo v Sloveniji ponosni na naravne znamenitosti, ki jih ohranjamo take, kot so, imamo pa tudi čisto naravo in mesta, kar je rezultat ozaveščenosti državljanov. Po drugi strani pa nismo v dovoljni meri prehransko samopreskrbni in ne stremimo dovolj k zdravi in lokalno pridelani hrani. Prav tako ne vlagamo veliko v tehnološki razvoj in inovacije na področju okolja.

Graf 7: Povprečna ocena trditev o percepciji okolja in okoljskih problematik v Sloveniji na lestvici od 1 (trditev ne drži) do 5 (trditev popolnoma drži)

65 % respondentov meni, da so okoljske tematike za državno politiko postranskega pomena v primerjavi z drugimi tematikami, 32 % jih meni, da so obravnavane enakovredno.

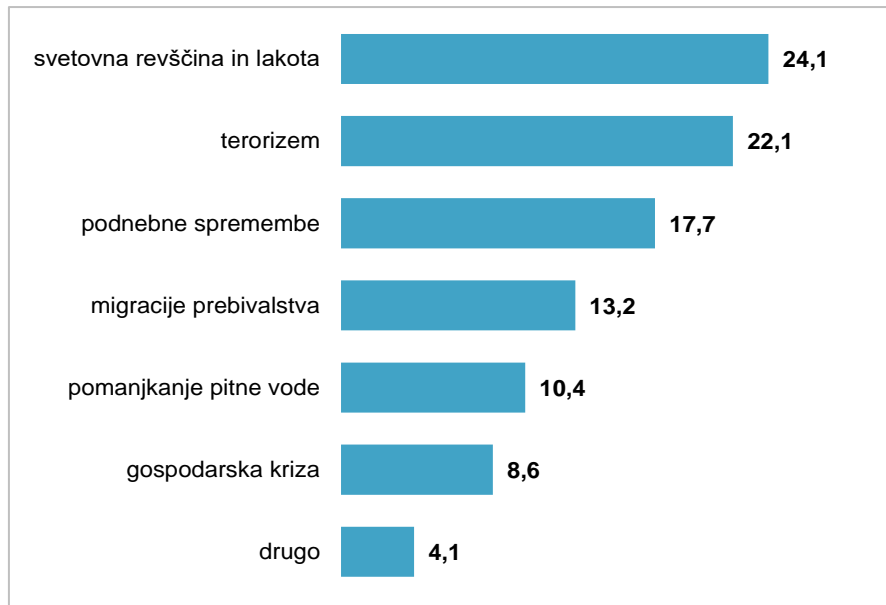
Skoraj polovica anketiranih meni, da v Sloveniji obstaja izrazit okoljski problem, pri čemer jih je največ navedlo onesnaženost zraka in vode.

Graf 8: Spontan priklic okoljskih problematik v Sloveniji med tistimi, ki menijo, da obstaja izrazit okoljski problem (N = 233)

Pri oceni resnosti ponujenih okoljskih problematik so kot najbolj resno ocenili divja odlagališča v naravi, nato veliko količino nastalih odpadkov ter onesnažen zrak v kotlinah in mestih. Sledijo neizvajanje trajnostne politike na najvišjem nivoju, onesnaženje voda, izumiranje živalskih in rastlinskih vrst itd.

Približno četrtnina respondentov meni, da sta najbolj pereča problema 21. stoletja svetovna revščina in lakota.

Graf 9: Najbolj pereč problem 21. stoletja v %

Tri četrtine respondentov meni, da se bo stanje glede okolja v naslednjih letih poslabšalo; nič bolj optimistično ni niti mnenje glede vpliva, ki ga imamo državljani na lokalne in državne politike; skoraj 80 % respondentov meni, da sploh nimamo moči, ali pa imamo zelo malo moči.

Pripravila: Urša Zgojznik